GOIGS

DE LA VERGE DE LA ASSUMPCIÓ,

EN LA VILA DE ELIG.

ILICE

VErge Reyna Imperial
sobre els Angels exaltada,
puig de nos sou advocada
delliuraunos de tot mal.
Gran desig al vostre cor
del char fill Verge vingué,
quant á Paraís volgué
tresplantaros bella flor:
Tota de amor celestial
vos sentireu inflamada;
Puig de nos &c.
Vostre Fill sens dilació
un Arcangel vos embia,
que us digué com al ters dia
ha de ser vostra Assumpció:
Y una palma per señal
vos portá de esta jornada;
Puig de nos &c.
Al instant ab gran misteri
los Apostols congregá,
y davant de Vos portá
lo poder del alt Imperi:
Goig tingueren sens igual
sent de tots acompañada;
Puig de nos &c.
Dels Apostols assistida
en un extasi de amor,
sens perill, é sens dolor
os quedareu adormida:
Y á los Cels en pompa real
fonch vostra anima portada;
Puig de nos &c.
Vostre cos volgué furtar
dels Judeus lo atreviment,
y miraculosament
no el pogué gamay tocar:
Restant Vos ab sucés tal
de tots Verge respetada;
Puig de nos &c.
Lo Sant cos solemnement
los Apostols sepeliren,
y per tres dies oíren
cors de música plaent:
La Capella Angelical
en asó fonc empleada;
Puig de nos &c.
Al ters jorn als cels triunfant
en cos y anima eus pugaren,
on per Reyna eus coronaren
Pare, Fill y Esperit Sant:
Goig dels tres sou eternal
dels cels Reyna sublimada;
Puig de nos &c.
A Vos en nostres tristors
venim Verge ab molta fé,
puig vos sou tot nostron bé
é Mare de Pecadors:
O Princesa celestial,
Mare nostra venerada;
Puig de nos &c.

Hodie Maria Virgo Cœlos ascendit: Gaudete quia cum Christo regnat in æternum.

℣. *Exaltata est Sancta Dei Genitrix.* ℟. *Super Choros Angelorum ad Cœlestia Regna.*

OREMUS.

FAmulorum tuorum quæsumus Domine delictis ignosce: ut, qui tibi placere de actibus nostris non valemus, genetricis Filii tui Domini nostri intercessione salvemur. Qui tecum vivit &c.

Valencia: En la Imprenta de José Estévan, enfrente del horno de los Salicofres.

Original: Arxiu de la Basílica de Santa María d'Elx. Imprimeix: Segarra Sánchez, S.L. - Elx (2005)

LAS SALVES DE LA VIRGEN

Las solemnidades más destacadas del año litúrgico –Navidad, Pascua, *Corpus Christi*...– tienen su octava, es decir, un recordatorio especial durante los ocho días siguientes a la festividad. La fiesta de la Asunción de la Virgen, que es la Pascua de María, también celebra su octava. Por eso del 16 al 22 de agosto, después de haber representado la Dormición, Asunción y Coronación de la Madre de Dios en el *Misteri d'Elx*, se vuelve a recordar el Tránsito mariano. La imagen de la patrona de la ciudad se presenta de nuevo a la veneración de sus fieles yacente sobre un gran lecho de ébano y plata, espléndida muestra de la orfebrería portuguesa del siglo XVII que le regaló el duque de Aveyro y señor de Elche en 1747. La cama se sitúa en un pequeño tablado de madera levantado en el altar mayor de la Basílica de Santa María y a lo largo de los ocho días son muy numerosos los ilicitanos y forasteros que suben por sus escalerillas laterales para besar reverentemente los pies de la figura de la Virgen.

Por las tardes de estos días tienen lugar las ceremonias denominadas «Salves de la Virgen». En ellas se celebra la eucaristía con una predicación especial que la Basílica encarga cada año a teólogos y mariólogos de gran prestigio. Después se canta la «Salve» solemne con acompañamiento de órgano. Y, finalmente, algunos cantores, niños y adultos en su mayoría pertenecientes a la Escolanía y la Capilla del *Misteri d'Elx*, entonan desde el balcón del órgano diferentes estrofas de los «Gozos de la Virgen de la Asunción en la villa de Elche». Esta composición anónima, posiblemente del siglo XVII, presenta una partitura y unos versos íntimamente relacionados con la música y la letra de la *Festa*. De hecho, a lo largo de los gozos se recuerdan los momentos más destacados del drama asuncionista: el deseo de María de ver a su Hijo, la bajada del ángel con la palma celestial, la congregación de los apóstoles, la Dormición de la Virgen, la subida de su alma al cielo en el araceli, la «Judiada», el entierro, l'Asunción y la solemne Coronación por parte de la Santísima Trinidad. Algunos estudiosos han considerado estas «Salves» como el epílogo de la *Festa*.

Los gozos, siguiendo la estructura tradicional de esta forma de literatura religiosa popular, están formados por una primera cuarteta o «tornada» que canta el clero al inicio y al final de la ceremonia. Y por otras ocho estrofas de ocho versos cada una, aunque los dos últimos forman la llamada «retronxa» o refrán que el pueblo que participa ha de cantar en petición de ayuda a la Virgen. Así, a cada invocación hecha por los cantores, los fieles respondemos la siguiente oración llena de esperanza en la protección de nuestra Madre celestial:

Puix de nós sou advocada,
delliurau-nos de tot mal.

Pues sois nuestra abogada,
libradnos de todo mal.

Que así sea.

Joan Castaño

LES SALVES DE LA MARE DE DÉU

Les solemnitats més destacades de l'any litúrgic –Nadal, Pasqua, *Corpus Christi*...– tenen la seua octava, és a dir, un recordatori especial durant els huit dies següents a la festivitat. La festa de l'Assumpció de la Mare de Déu, que és la Pasqua de Maria, també celebra la seua octava. Per això del 16 al 22 d'agost, després d'haver representat la Dormició, Assumpció i Coronació de la Mare de Déu en el *Misteri d'Elx*, es torna a recordar el Trànsit marià. La imatge de la patrona de la ciutat es presenta novament a la veneració dels seus fidels jacent sobre un gran llit de banús i argent, espléndida mostra de l'orfebreria portuguesa del segle XVII que li va regalar el duc d'Aveyro i senyor d'Elx en 1747. El llit se situa en un cadafalet de fusta alçat en l'altar major de la Basílica de Santa Maria i al llarg dels huit dies són molt nombrosos els il·licitants i forasters que pugen per les seues escaletes laterals per a besar reverentment els peus de la figura de la Mare de Déu.

A les vesprades d'aquests dies tenen lloc les cerimònies denominades «Salves de la Mare de Déu». En elles se celebra l'eucaristia amb una predicació especial que la Basílica encarrega cada any a teòlegs i mariòlegs de gran prestigi. Després es canta la «Salve» solemne amb acompanyament d'orgue. I, finalment, alguns cantors, xiquets i adults en la seua majoria pertanyents a l'Escolania i la Capella del *Misteri d'Elx*, entonen des del balcó de l'orgue diferents estrofes dels «Goigs de la Verge de l'Assumpció en la vila d'Elx». Aquesta composició anònima, possiblement del segle XVII, presenta una partitura i uns versos íntimament relacionats amb la música i la lletra de la *Festa*. De fet, al llarg dels goigs es recorden els moments més destacats del drama assumpcionista: el desig de Maria de veure el seu Fill, la baixada de l'àngel amb la palma celestial, la congregació dels apòstols, la Dormició de la Verge, la pujada de la seua ànima al cel en l'araceli, la «Joïa», l'enterrament, l'Assumpció i la solemne Coronació per part de la Santíssima Trinidad. Alguns estudiosos han considerat aquestes «Salves» com l'epíleg de la *Festa*.

Els goigs, seguint l'estructura tradicional d'aquesta literatura religiosa popular, estan formats per una primera quarteta o «tornada» que canta el clergat a l'inici i al final de la cerimònia. I per altres huit estrofes de huit versos cadascuna, encara que els dos últims formen l'anomenada «retronxa» o refrany que el poble que participa ha de cantar en petició d'ajuda a la Mare de Déu. Així, a cada invocació feta pels cantors, els fidels responem la següent oració plena d'esperança en la protecció de la nostra Mare celestial:

Puix de nós sou advocada,
delliurau-nos de tot mal.

Que així siga.

Joan Castaño

PATRONATO NACIONAL DEL
MISTERIO DE ELCHE
JUNTA LOCAL GESTORA

PATRONAT NACIONAL DEL
MISTERI D'ELX
JUNTA LOCAL GESTORA